

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Oikeusministeriö pyytää Liikenneviraston lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Uusi laki korvaisi voimassa olevan hallintolainkäyttölain. Uudessa laissa säädettäisiin hallintoasioita koskevasta oikeudenkäynnistä nykyistä täsmällisemmin ja informatiivisemmin. Muutoksella mahdollistettaisiin mm. suullinen valmistelu hallinto-oikeuksissa, määräajan asettaminen lisäselvityksen toimittamiselle, valituslupa valitettaessa hallinto-oikeuden ratkaisusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen, tiedoksiantotapojen monipuolistaminen digitalisaatiota hyödyntäen ja kanteluperusteiden yhdistäminen purkuperusteisiin.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Liikennevirasto lausuu asiassa seuraavaa:

Luonnos hallituksen esitykseksi on laadittu hyvin ja huolellisesti. Uusi laki on kirjoitettu selkeästi ja muutokset on hyvin ja kattavasti perusteltu. Liikennevirasto puoltaa uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ehdotetun lain antamista. Joiltain osin Liikennevirasto kuitenkin pyytää, että ehdotuksia täsmennettäisiin:

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

-

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

Liikenneviraston tehtävänä on hyväksyä maantielain mukaiset maantien yleis- ja tiesuunnitelmat sekä ratalain mukaiset rautatien yleis- ja ratasuunnitelmat. Liikenneviraston toimialueena on koko maa. Maantie- ja ratalain mukainen yleissuunnitelma on yleispiirteinen suunnitelma ja se ulottuu tyypillisesti usean kunnan alueelle. Vastaavasti tie- ja ratasuunnitelma voi ulottua useamman kuin yhden kunnan alueelle. Tie- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätös pitää sisällään lunastusoikeuden siinä osoitettuihin alueisiin, jonka vuoksi ja myös sen vuoksi, että maantie- ja rautatiehankkeesta aiheutuvien vaikutusten osalta osallisten määrä on usein suuri. HE-luonnoksessa on kirjoitettu uudella tavalla nykyinen hallintolainkäyttölain 12 §. Liikennevirasto pitää aiempaa hallintolainkäyttölain 12 § tältä osin selkeämpänä ja pyytää, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ehdotetun lain 2 luvun 5 § 3 momenttia selkiytetään lisäämällä siihen sanat "päätöksessä tarkoitettusta":

Jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä valittajan kotipaikka sijaitsee. Jos päätös koskee kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen on kuitenkin se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa "päätöksessä tarkoitettusta" kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee.

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ehdotetun lain 2 luvun 6 §:ssä säädetään asiakokonaisuuksien yhdistämisestä. Säännös on sinällään kannatettava, mutta Liikennevirasto pyytää pohtimaan, onko välttämätöntä 1 momentin 3 kohdassa korottaa asioiden yhdessä käsittelystä aiheutuvaa haittaa kohtuuttomaksi haitaksi. Valitusten yhdessä käsittelemisen ei aina ole eduksi toteutettavan hankkeen kannalta. Aikanaan, kun hallinto-oikeus käsitteli Tampereen Rantaväylän tunnelia koskevaa maantielain mukaista yleissuunnitelmaa, hallinto-oikeus halusi käsitellä ja ratkaista samaa suunnittelualueetta koskevat asemakaavavalitukset samanaikaisesti. Yleissuunnitelman hyväksymiseen ja siitä tehtyjen valitusten käsittelyyn kyseisillä asemakaavoilla ei ollut vaikutusta, vaan enemmänkin olisi hankkeen kannalta ollut tärkeää, että yleissuunnitelmasta tehdyt valitukset olisi voitu käsitellä ripeästi. Tässä tapauksessa asioiden yhdessä käsittely viivästytti tiesuunnitelman hyväksymistä ja toteutuksen aloittamista, koska maantielain mukaista tiesuunnitelmaa ei voitu hyväksyä ennen kuin yleissuunnitelma on lainvoimainen. Maantielaki ei edellytä yleissuunnitelman olevan lainvoimainen ennen kuin tiesuunnitelma voidaan hyväksyä, mutta yleissuunnitelma kuitenkin ohjaa tiesuunnitelmaa, joten käytännössä yleissuunnitelman lainvoimaisuutta on odotettava ennen tiesuunnitelman hyväksymistä.

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

-

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

-

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

Luvussa säädettäisiin myös eri selvityskeinoista. Uusia selvityskeinoja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

Tarkastus (15 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

-

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ehdotetun lain 8 luvun 3 §:ssä säädetään, että hallintotuomioistuin voi myös muuttaa hallintoviranomaisen päätöstä. Lain perusteluissa on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden asiassa antamiin vuosikirjaratkaisuihin. Esitystä voidaan puoltaa, mutta tulisi harkita, tulisiko kyseisessä lainkohdassa (8:3.1 § 4-kohta) näkyä, että hallintopäätöksen muuttamista tulee nimenomaan vaatia, kuten lain perusteluissakin todetaan.

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

Hallintotuomioistuimen tiedoksiantotavat on tarkoitus monipuolistaa ottaen huomioon digitalisaation kehittyminen. Ehdotusta voidaan tältä osin puoltaa.

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Liikennevirasto puoltaa ehdotusta.

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakekeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ehdotus on kannatettava.

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

-

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Kuistio Laura

Lajunen Sari
Liikennevirasto - Lausunnon allekirjoittajat: Osastonjohtaja Laura Kuistio ja
Lakimies Sari Lajunen